

हे अग्ने यानि पूर्वस्मिन्मन्त्रे दिवस्परीत्यादिना त्रेधा स्ववृषाण्युक्तानि आदित्याग्निवडवानलवृषाणि तानि त्रयाणि त्रिसंख्याकानि ते तव सम्बन्धीनि वृषाणि वयं विद्म ज्ञानीमः (10.) द्यचोऽतस्तिड इति [पा० ६.३.१३५.] संहितायां दीर्घः विदो लटो वेति [पा० ३.४.८३.] मसो मादेशः । यद्वा त्रेधा विभक्तानि त्रयाणि त्रीणि ते तव वृषाणि अग्निवायुसूर्याख्यानि वयं विद्म । किं च ते तव सम्बन्धीनि पुरुत्रा बहुषु प्रदेशेषु गार्हपत्याहवनीयान्वाहार्यपचनाग्नीध्रीयवृषेषु विभृता विवृतानि धाम धामानि स्थानानि अपि वयं विद्म विभृतेति विभक्तेराकारः धामेत्यत्र विभक्तिलोपः । किं च ते तव परममुत्कृष्टं गुहा सप्तमीलोपः गुहायां यद्यवस्थितं गोप्यं यविष्ठ इत्यादि मन्त्रप्रसिद्धं नाम यदस्ति तदपि विद्म । किं च यत उत्सात् अवृषात्स्थानाच्चमात्रगन्धैर्व्युतवृषेणागतोऽसि तमुत्समुत्स्यन्दनं जलवृषं स्थानं वयं विद्म । गमेर्लिट् ॥ ११ ॥

समुद्रे वा नृमणा अस्वत्तर्नृचक्षा ईधे दिवोऽग्रं ऊधन् ।

तृतीये वा रजसि तस्थिवाऽसमपामुपस्थे महिषा अवर्धन् ॥ २० ॥

हे अग्ने नृषु मनो यस्यासौ नृमणाः प्रजापतिः समुद्रे वडवानलवृषेण तस्थिवांसं वर्तमानं वा त्वामीधे दीपयांचकार इन्धिभवतिभ्यां चेति [पा० १.२.६.] कित्वात्रलोपः । नृचक्षाः नृषु पठत्सु (11.) पुरुषेषु चष्टे मन्त्रान्विस्पष्टं वक्तीति नृचक्षाः प्रजापतिः अस्तु वृष्टिवृषास्तु अन्तर्मध्ये विद्युद्रूपेण स्थितं त्वामीधे दीपितवान् । तथा दिवः व्युलोकस्य ऊधन् ऊधःस्थानीये तृतीये समुद्रवृषपेक्षया तृतीयस्थाने रजसि रज्जनात्मके तेजोमण्डले आदित्यात्मना तस्थिवांसं त्वं नृचक्षा एव ईधे । किं च महिषाः महान्तः प्राणा अपामुपस्थे उत्सङ्गे नाव्यानामपां मध्ये स्थितं त्वामवर्धन् अवर्धयन् हृन्दस्युभययेति [पा० ३.४.११७.] शप आर्धधातुकत्वाणिलोपः । प्राणा वै महिषा इति [६.७.४.५.] श्रुतिः ॥ २० ॥

अक्रन्ददुग्धि स्तनं - ॥ २१ ॥

व्याख्याता [६.] ॥ २१ ॥

श्रीणामुदारो धरुणो रयीणां मनीषाणां प्रार्थणः सोमगोपाः ।